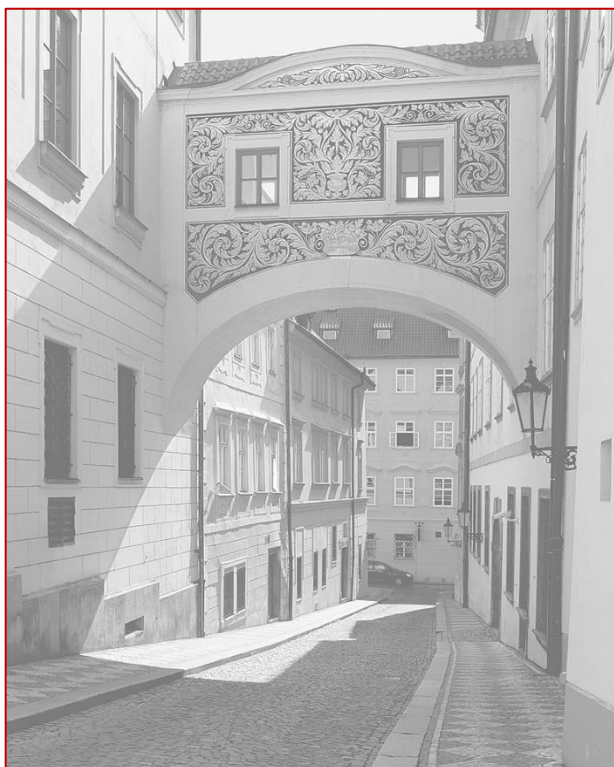

PŘEHLED SZBP EU

Hlavní body agendy SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

Obsah:

<i>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU</i>	4
Zasedání Rady pro zahraniční věci	4
Popis problematiky	4
Venezuela	5
Turecko	6
Obrana: zasedání Rady – strategický výhled, nové projekty PESCO, zasedání EDA	6
Popis problematiky	6
Jednání v institucích EU ..	6
Předčasné parlamentní volby v Bělorusku	8
Nový vysoký představitel Unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku a priority v oblasti SZBP/SBOP	9
Strukturovaný dialog EU – Hongkong o prohloubení vztahů	9
Dialog o lidských právech EU – ASEAN	10

Přehled SZBP č. 11/2019

Listopad 2019

autor: Klára Ibrahim, Martin Kuta, Dominik Čáň

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Evropská unie a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU; Dokumenty SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263 URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Autoři: Ibrahim, K.; Kuta, M.; Čáň, D.	První vydání edice: leden 2005
Číslo: Přehled SZBP č. 11/2019	Frekvence vydání edice: měsíčně
Datum: listopad 2019	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
Klíčová slova: FAC; obrana; SBOP; Libanon; Írán; Afghánistán; Súdán; Venezuela; Turecko; sankce; PESCO; EDA; EU-NATO; Bělorusko; SZBP; SBOP; priority; Hongkong; ASEAN; lidská práva.	Jazyk: CZ Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibilita nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

OBSAH

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU _____	4
Zasedání Rady pro zahraniční věci _____	4
Obrana: zasedání Rady – strategický výhled, nové projekty PESCO, zasedání EDA _____	6
Předčasné parlamentní volby v Bělorusku _____	8
Nový vysoký představitel Unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku a priority v oblasti SZBP/SBOP _____	9
Strukturovaný dialog EU – Hongkong o prohloubení vztahů _____	9
Dialog o lidských právech EU – ASEAN _____	10

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

Zasedání Rady pro zahraniční věci

Popis problematiky

Dne 11. listopadu 2019 zasedla v Bruselu Rada EU pro zahraniční věci (FAC) ve formátu ministrů zahraničí členských států EU. Následujícího dne Rada zasedla ve formátu ministrů obrany členských států EU a zabývala se otázkami Společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP).

Ve formátu ministrů zahraničí Rada diskutovala o aktuálním vývoji v **Sýrii** v souvislosti se zahájením činnosti syrského ústavního výboru. Rada také stručně probrala aktuální situaci v **Libanonu**, kde již téměř měsíc dochází k celostátním masovým protestům proti vládnoucím politickým představitelům a nekontrolovatelné korupci v zemi, která dovedla Libanon k největší hospodářské krizi od občanské války v letech 1975 – 1990. V souvislosti s protesty v Libanonu poté ze své funkce odstoupil premiér Saad Harírí i s celou vládou. Rada v této souvislosti vyjádřila ochotu nadále poskytovat Libanonu podporu a zároveň vyjádřila očekávání, že v zemi bude neprodleně vytvořena nová vláda.¹

Dalšími tématy na zasedání FAC ve formátu ministrů zahraničí byla bezpečnostní situace v oblasti **Perského zálivu** a dodržování jaderné dohody s **Íránem** (Společný komplexní akční plán - JCPOA)². Rada konstatovala, že neustálé porušování dohody ze strany Íránu činí snahy o zachování akčního plánu stále obtížnější a opětovně vyzvala Írán, aby se vrátil k úplnému dodržování dohody, která zůstává klíčovým prvkem pro zajištění bezpečnosti v regionu i v Evropě.

Rada také diskutovala o situaci v **Afghánistánu** a připomněla, že EU je nadále připravena podporovat inkluzivní politický proces v zemi a uvítala obnovení mírových jednání mezi USA a afghánským Tálibánem. Mírová jednání USA s Tálibánem započala původně v říjnu 2018 v katarském hlavním městě Dauhá s cílem podpořit vnitro-afghánský dialog a ukončit 18 let trvající válku v zemi. Jednání poté v září 2019 jednostranně ukončil prezident Trump v souvislosti s bombovým útokem v afghánském Kábulu, při kterém zemřel americký voják.

Zasedání Rady se jako host zúčastnil **súdánský premiér Abdalláh Hamduk**, s kterým si ministři zahraničí vyměnili názory na aktuální situaci v zemi, která se po skončení 30 let vlády islamistického prezidenta Umara al-Bašíra začala v čele s prozatímní civilní vládou otevírat liberálnější politice. Rada v této souvislosti potvrdila odhodlání EU podporovat prozatímní civilní vládu a poskytnout finanční pomoc pro účely transformace země a provedení nutných hospodářských reforem. Rada také opětovně zdůraznila, že je důležité zajistit, aby předání moci civilním orgánům proběhlo inkluzivním postupem, do kterého budou vhodným způsobem zapojeni i mladí lidé a ženy.³

¹ Outcome of the Council Meeting. Consilium.europa.eu [online], 12/11/2019 [cit. 2019-11-25]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/41337/st13976-en19.pdf>.

² Joint Comprehensive Plan of Action.

³ Rada pro zahraniční věci, 11. listopadu 2019 – Hlavní výsledky. Consilium.europa.eu [online], 11/11/2019 [cit. 2019-11-25]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/fac/2019/11/11/>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Rada také rozhodla o prodloužení omezujících opatření vůči Venezuele a přijala rámec pro přijetí omezujících opatření vůči Turecku v souvislosti s jeho nelegálními těžařskými aktivitami v kyperských teritoriálních vodách.

Venezuela

S ohledem na probíhající politickou, hospodářskou, sociální a humanitární krizi ve Venezuele a s přetrvávajícími aktivitami podkopávajícími demokracii, právní stát a dodržování lidských práv Rada prodloužila omezující opatření vůči Venezuele o jeden rok, a to do 14. listopadu 2020⁴. Mezi tato opatření patří embargo na zbraně a vybavení pro vnitřní represi, zákaz cestování a zmrazení majetku 25 osob uvedených na seznamu na oficiálních pozicích, které jsou odpovědné za porušování lidských práv nebo za podkopávání demokracie a právního státu ve Venezuele. Účelem těchto opatření je podpořit demokratická sdílená řešení, s cílem přinést do země politickou stabilitu a umožnit jí reagovat na naléhavé potřeby obyvatelstva. Cílená opatření jsou flexibilní a reverzibilní a navržena tak, aby nepoškozovala venezuelskou populaci.⁵

Poté, co došlo k ukončení Norskem zprostředkovaného dialogu a neexistují žádné politické procesy směřující k mírovému a demokratickému řešení krize ve Venezuele, připomněla také počátkem listopadu 2019 Mezinárodní kontaktní skupina (ICG), že „status quo“ není řešením. ICG opět potvrdila, že jediným trvalým řešením může být pouze politicky vyjednaný přechod, který povede k důvěryhodným a seriózním prezidentským volbám s mezinárodním dohledem a k reinstitucionalizaci veřejné sféry, která umožňuje další politické soužití. ICG vyzvala venezuelské aktéry, aby upřednostnili národní zájmy před ostatními úvahami a vrátili se k seriózním jednáním na základě původního programu a využili nejnovějších návrhů předložených v rámci norského zjednodušení. Alternativní cesty jako bylo například založení diskusní platformy tzv. „národního stolu“⁶, která však zahrnovala pouze minoritní opoziční síly, dle ICG nemohou přinést udržitelná řešení k překonání národní krize. Dle dohody se zvláštní poradce vysoké představitelky pro Venezuelu Enrique Iglesias vrátí do Caracasu za účelem kontaktů a jednání se všemi zúčastněnými vnitrostátními stranami.⁷ Venezuelu opustilo kvůli politické nestabilitě, nejistotě a ekonomickému kolapsu již 4,5 milionu lidí, a jedná se tak o nejrychleji rostoucí uprchlickou krizi v latinskoamerické historii.⁸

⁴ Outcome of the Council Meeting. Consilium.europa.eu [online], 12/11/2019 [cit. 2019-11-25]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/41337/st13976-en19.pdf>.

⁵ Venezuela: Council renews sanctions until 14 November 2020. Consilium.europa.eu [online], 11/11/2019 [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/11/11/venezuela-council-renews-sanctions-until-14-november-2020/>.

⁶ Více informací k založení diskusní platformy „národního stolu“ viz Přehled SZBP EU č. 9/2019, s. 5 – 6. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

⁷ Statement by the International Contact Group on Venezuela. Eeas.europa.eu [online], 1/11/2019 [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/69780/statement-international-contact-group-venezuela_en.

⁸ EU supports Venezuelan refugees, migrants and host communities. Eeas.europa.eu [online], 28/10/2019 [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/69487/eu-supports-venezuelan-refugees-migrants-and-host-communities_en.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Turecko

Na základě pověření Evropské rady ze 17. – 18. října 2019 a v návaznosti na závěry Rady pro zahraniční věci ze 14. října 2019⁹ přijala FAC sankční rámec pro omezující opatření vůči Turecku uložená v reakci na jeho nepovolenou vrtnou činnost v oblasti východního Středomoří, v kyperských teritoriálních vodách. Sankce se mají týkat jak jednotlivých osob, tak subjektů, které jsou odpovědné za nepovolenou těžbu uhlovodíků ve východním Středomoří nebo jsou do ní zapojeny. Radou přijatý rámec poté umožňuje ukládat sankce vůči:

1. Osobám a subjektům, které jsou odpovědné za vrtné činnosti související s průzkumem a těžbou uhlovodíků, které nebyly povoleny Kyprem a jsou prováděny v jeho teritoriálních vodách, jeho výlučné ekonomické zóně či jeho kontinentálním šelfu. V případech, kdy výlučná ekonomická zóna nebo kontinentální šelf nebyly v souladu s mezinárodním právem, se vrtnou činností rozumí i činnosti, které mohou ohrozit dosažení dohody o vymezení nebo mu bránit;
2. Osobám a subjektům, které poskytují finanční, technickou či materiální podporu pro výše uvedené vrtné činnosti;
3. Osobám a subjektům, které jsou s nimi spojeny.¹⁰

V souvislosti s nepovolenými vrtnými aktivitami Turecka v Kyperských teritoriálních vodách EU již dříve rozhodla o pozastavení jednání o komplexní dohodě o letecké dopravě s Tureckem, pozastavení zasedání Rady přidružení a dalších forem dialogů na vysoké úrovni mezi EU a Tureckem a o snížení předvstupní pomoci Turecku na rok 2020. EU dále také vyzvala Evropskou investiční banku, aby přezkoumala své úvěrové činnosti v Turecku, zejména s ohledem na poskytování státem zajištěných úvěrů.¹¹

Obrana: zasedání Rady – strategický výhled, nové projekty PESCO, zasedání EDA

Popis problematiky

Iniciativy v oblasti obrany EU mají vést k posílení strategické autonomie Unie a její role jako poskytovatele celosvětové bezpečnosti (*security provider*).

Jednání v institucích EU

Dne 12. listopadu proběhlo zasedání Rady pro zahraniční věci (FAC) ve formátu ministrů zahraničí. Diskuze ministrů obrany s vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

⁹ Více informací k říjnovým závěrům Evropské rady a FAC viz Přehled SZBP EU č. 9/2019, s. 6-7. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

¹⁰ Outcome of the Council Meeting. Consilium.europa.eu [online], 12/11/2019 [cit. 2019-11-25]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/41337/st13976-en19.pdf>.

¹¹ Protiprávní vrtné činnosti Turecka ve východním Středomoří: Rada přijala sankční rámec. Consilium.europa.eu [online], 11/11/2019 [cit. 2019-11-25]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/11/11/turkey-s-illegal-drilling-activities-in-the-eastern-mediterranean-council-adopts-framework-for-sanctions/>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Federicou Mogheriniovou se týkala strategického výhledu na společné obranné iniciativy a plnění akčních plánů, které byly v minulosti stanoveny.¹²

Konkrétní oblasti diskuze zahrnovaly:

- Ministři diskutovali o možnostech prohlubování spolupráce EU a NATO v oblasti obrany (podpora politického dialogu, paralelních a koordinovaných cvičení a posilování vojenské mobility v evropském prostoru). Stejně tak potvrdili zájem na vzájemné spolupráci obou organizací. V souvislosti s blížícím se summitem NATO v Londýně se jednání zúčastnil také zástupce generálního tajemníka Mircea Geoan.
- Ministři se také věnovali dalšímu pokračování spolupráce v oblasti obrany, stanovených cílech a možnostech dalšího rozvoje. Vedle nových iniciativ ministři také zdůraznili nutnost zajistit odpovídající finanční prostředky pro stávající (a potenciální) mise a operace. Zvláště důležité je zapojení EU v oblasti Sahelu a protipirátské námořní operace v oblasti Afrického rohu (EUNAVFOR Operation Atalanta).
- Rada svým rozhodnutím spustila další vlnu projektů stálé strukturované spolupráce (*permanent structured cooperation*, PESCO). Jedná se o 13 projektů; v současnosti je tak v procesu realizace 47 projektů.¹³ Česká republika se z nových projektů účastní jednoho, který je zaměřen na vytvoření společného situačního centra kybernetické a informační bezpečnosti, kde by zástupci členských států měli posuzovat jednotlivé kybernetické bezpečnostní incidenty a rozhodovat, k jakým incidentům bude poskytnuta asistence.
- Na okraj jednání proběhlo také zasedání řídicího výboru Evropské obranné agentury (*European Defence Agency*, EDA).¹⁴ V současnosti probíhá finalizace první zprávy z iniciativy CARD (*coordinated annual review on defence*), která má plnit účel sdílení (a následně také sblížení) národních plánů na rozvoj národní obrany. Podobné iniciativy, které jednotlivé členské státy mají v oblasti obrany, by mohly ve výsledku přispět k rozvoji dalších společných projektů. EDA rovněž převzala jeden z projektů PESCO, do něhož přispívaly členské státy Rakousko, Chorvatsko, Maďarsko a Slovinsko a který se věnoval zajištění kapacit a schopností dohledu nad použitím zbraní hromadného ničení (*CBRN SaaS*).¹⁵

¹² Foreign Affairs Council (Defence), 12 November 2019. Consilium.europa.eu [online], 12 November 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/fac/2019/11/12/>.

¹³ Přehled všech projektů viz Permanent Structured Cooperation (PESCO)'s projects – Overview. Consilium.europa.eu [online] [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/41333/pesco-projects-12-nov-2019.pdf>.

¹⁴ Defence Ministers set expectations ahead of first CARD Report. EDA.europa.eu [online], 12 November, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.eda.europa.eu/info-hub/press-centre/latest-news/2019/11/12/defence-ministers-set-expectations-ahead-of-first-card-report>.

¹⁵ Projekt by měl zahrnovat vývoj a využití bezmužných pozemních i vzdušných technologií k zjišťování situačních informací o použití zbraní hromadného ničení (drony, pozemní robotická vozidla) pro vojenské i civilní účely. Výstupem projektu by mělo být rovněž vyvinutí takových technologií a nástrojů, které by mohly být kdykoli nasazení schopné. Tento projekt byl na žádost přispívajících členských států přehodnocen jako iniciativa EDA.

Více k projektu i přesunu viz EDA to take forward PESCO project on CBRN surveillance. EDA.europa.eu [online]. 12 November, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.eda.europa.eu/info-hub/press-centre/latest-news/2019/11/12/eda-to-take-forward-pesco-project-on-cbrn-surveillance>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Předčasné parlamentní volby v Bělorusku

Dne 17. listopadu 2019 se uskutečnily předčasné volby do dolní komory běloruského parlamentu. Členové dolní komory parlamentu, Sněmovny reprezentantů, jsou voleni na čtyřleté funkční období na základě většinového principu ve 110 volebních okresech. Volby vyhlásil dne 5. srpna 2019 prezident Lukašenko téměř rok předtím, než by řádně vypršel mandát předchozího parlamentu. Žádný ústavní důvod pro předčasné rozpuštění parlamentu, jak vyžadují závazky členských států OBSE, nebyl uveden. Předčasné volby byly zároveň vyhlášeny téměř rok před plánovanými prezidentskými volbami, které by se měly konat v srpnu 2020, a konaly se v atmosféře diskuzí o možných ústavních a politických reformách.¹⁶ Bělorusko poslední dobou vykazovalo určité uvolňování svého postoje vůči politické opozici v zemi, po deseti letech obnovilo diplomatické styky s USA a zároveň se v některých záležitostech začalo vymezovat vůči Rusku, svému tradičnímu partnerovi (např. v otázce uznání ruské okupace Krymu, správě hranic a otázce cen za dodávky plynu).¹⁷ Pozorovací mise OBSE/ODHIR ve své zprávě však konstatovala, že přesto, že volby proběhly pokojně, nespĺňovaly důležité mezinárodní standardy pro demokratické volby. Dle pozorovatelů docházelo obecně k porušování základních svobod shromažďování, sdružování a projevu. Příliš restriktivní registrační proces pro kandidáty bránil účasti opozice. Ani podmínky pro vedení kampaně neumožňovaly smysluplnou politickou soutěž a voliči neměli dostatečné informace o kandidátech. Stejně tak volební administrativě dominovala výkonná moc, čímž omezovala její nestrannost a nezávislost. Byly pozorovány i významné procedurální nedostatky při sčítání hlasů, které vedly pozorovatele OBSE k obavě, zda byly výsledky sčítány a hlášeny čestně.¹⁸ Evropská unie se k volbám vyjádřila prostřednictvím mluvčí Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ). Na základě hodnocení voleb OBSE uvedla, že řada klíčových doporučení OBSE / ODIHR a Benátské komise Rady Evropy zůstává nerealizována a je zásadní, aby i s ohledem na prezidentské volby v roce 2020, běloruské orgány pokračovaly v práci na komplexní volební reformě, která bude klíčová i pro dosažení plného potenciálu vztahů mezi EU a Běloruskem.¹⁹ Ve stejném smyslu se vyjádřil i Evropský parlament, který ještě zdůraznil, že k pozorování voleb nebyl přizván. Zdůraznil také, že v současnosti nemá Evropský parlament s běloruským parlamentem žádné oficiální vztahy, protože tato země dosud nevedla volby v souladu s mezinárodně dohodnutými demokratickými standardy a neplní své závazky, pokud jde o základní svobody a právní stát.²⁰

¹⁶ International Observation Mission - Republic of Belarus – Early Parliamentary Elections, 17 November 2019 – statement of Preliminary Findings and Conclusions. Osce.org [online], 17/11/2019 [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: <https://www.osce.org/odihr/elections/belarus/439355?download=true>.

¹⁷ Belarus between East and West: The Art of the Deal. Csw.ethz.ch [online], září 2018 [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: <https://csw.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/CSSAnalyse231-EN.pdf>.

¹⁸ International Observation Mission - Republic of Belarus – Early Parliamentary Elections, 17 November 2019 – statement of Preliminary Findings and Conclusions. Osce.org [online], 17/11/2019 [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: <https://www.osce.org/odihr/elections/belarus/439355?download=true>.

¹⁹ Statement by the Spokesperson on the parliamentary elections in Belarus. Eeas.europa.eu [online], 18/11/2019 [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/70603/statement-spokesperson-parliamentary-elections-belarus_en.

²⁰ Statement of 18 November 2019 on the early parliamentary elections in Belarus. Europarl.europa.eu [online], 18/11/2019 [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/delegations/cs/d-by/product/20191118DPU23463>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Nový vysoký představitel Unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku a priority v oblasti SZBP/SBOP

Dne 27. listopadu schválil Evropský parlament na svém zasedání ve Štrasburku velkou většinou svých hlasů²¹ novou Evropskou komisi pod vedením Ursuly von der Leyenové. Evropskou komisi po schválení Evropským parlamentem oficiálně jmenuje Evropská rada, tedy lídři států a vlád EU. Zvolení komisaři se ujmou svých funkcí 1. prosince na období pěti let.²² Novým vysokým představitelem Unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku a zároveň místopředsdou Evropské komise se tak po Federice Mogheriniové stal španělský politik Josep Borrell Fontelles. Úkolem této kombinované funkce je zajistit konzistentnost vnější činnosti Unie jako celku při provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) EU a společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) EU. Josep Borrell Fontelles byl v minulosti mimo jiné i ministrem zahraničních věcí Španělska a dlouholetým členem Evropského parlamentu, kterému v letech 2004 – 2007 i předsedal.²³

Jako místopředseda Evropské komise bude mít Josep Borrell Fontelles na starosti portfolio s názvem „*Silnější Evropa ve světě*“, které odpovídá jedné z šesti hlavních priorit nové Komise na období 2019 – 2024²⁴ a zastřešuje politiky Unie v oblasti vnějších vztahů, kterými jsou zahraniční politika, politika sousedství, mezinárodní spolupráce a rozvoj, humanitární pomoc a civilní ochrana, mezinárodní obchodní politika, bezpečnostní a obranná politika a politika rozšíření. Hlavní politické směry a priority v oblasti vnějších vztahů pro Komisi v letech 2019 - 2024 představila Ursula von der Leyenová v dokumentu „*Unie, která si klade vyšší cíle: Moje agenda pro Evropu*“²⁵, který prezentovala již v rámci své kandidatury na předsedkyni Komise. Mimo jiné se zavázala posilovat multilateralismus a volný a spravedlivý obchod a usilovat o modernizaci a reformování Světové obchodní organizace. V rámci prohlubování spolupráce se sousedskými zeměmi a partnery zdůraznila nutnost vytvoření komplexní strategie pro Afriku, podporu evropské perspektivy Západního Balkánu, včetně podpory zahájení přístupových jednání se Severní Makedonií a s Albánií a dosažení strategického partnerství se Spojeným královstvím. V oblasti obranné politiky zdůraznila nutnost pokračovat v úsilí o vytvoření skutečné evropské obranné unie, včetně posílení Evropského obranného fondu.

Strukturovaný dialog EU – Hongkong o prohloubení vztahů

Dne 28. listopadu se v Hongkongu uskutečnilo 13. výroční zasedání strukturovaného dialogu mezi vládou zvláštní správní oblasti Hongkong a Evropskou unií. Strukturovaný dialog je zasedáním

²¹ Pro novou komisi hlasovalo 461 poslanců, proti 157 a 89 poslanců se zdrželo hlasování.

²² Poslanci schválili novou Evropskou komisi pod vedením Ursuly von der Leyenové. [www.europarl.europa.eu](https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/nova-komise/20191121IPR67111/poslanci-schvalili-novou-evropskou-komisi-pod-vedenim-ursuly-von-der-leyenove) [online], 27/11/2019 [cit. 2019-12-13]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/nova-komise/20191121IPR67111/poslanci-schvalili-novou-evropskou-komisi-pod-vedenim-ursuly-von-der-leyenove>.

²³ CV of Josep Borrell. [ec.europa.eu](https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/josep-borrel-fontelles-cv_0.pdf) [online], 27/11/2019 [cit. 2019-12-13]. Dostupné z:

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/josep-borrel-fontelles-cv_0.pdf.

²⁴ 6 priorit Komise na období 2019-2024. [ec.europa.eu](https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_cs) [online], 27/11/2019 [cit. 2019-12-13]. Dostupné z:

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_cs.

²⁵ Unie, která si klade vyšší cíle - Moje agenda pro Evropu. [ec.europa.eu](https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_cs.pdf) [online], 16/7/2019 [cit. 2019-12-13].

Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_cs.pdf.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

na vysoké úrovni, na kterém se schází zástupci Hongkongu a EU, aby diskutovali o širokém spektru témat s cílem podpořit užší spolupráci mezi oběma stranami. EU zůstává po pevninské Číně druhým největším obchodním partnerem Hongkongu, zatímco Hongkong je jedním z největších obchodních partnerů EU. Hongkong je také jednou z hlavních destinací přímých investic EU. Na druhé straně zůstává Hongkong jedním z největších zdrojů přímých zahraničních investic do EU. Zasedání se konalo v době již měsíce trvajících masových protestů proti místní vládě, které jsou tvrdě potlačovány policií.²⁶

Obě strany si v rámci zasedání vyměnily informace o aktuální situaci v oblasti a informovali se o stavu svých iniciativ o dohodách o volném obchodu a investičních dohodách a jednali i o potenciální dvoustranné investiční dohodě. Obě strany se zavázaly spolupracovat na podpoře pokračujícího úsilí o reformu Světové obchodní organizace. Obě strany také zhodnotily spolupráci v oblasti boje proti obchodování s lidmi za poslední rok a uvítaly další spolupráci v této oblasti a rovněž zhodnotily pokrok dosažený v rámci akčního plánu EU-Hongkong proti padělání. Dalším tématem zasedání bylo i oběhové hospodářství, které bylo již na posledním zasedání strukturovaného dialogu v prosinci 2018 označeno za klíčovou oblast pro budoucí spolupráci. V rámci letošního zasedání diskutoval Hongkong s EU o osvědčených postupech a iniciativách pro podporu oběhového hospodářství a oba partneři se dohodli na dalším posílení spolupráce v této oblasti s cílem urychlit přechod k oběhovému hospodářství a zlepšení obnovy zdrojů.²⁷

Dialog o lidských právech EU – ASEAN

Dne 27. listopadu se v Bruselu uskutečnilo 3. zasedání dialogu o lidských právech mezi Evropskou unií a státy Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN)²⁸. Dialogu předcházely konzultace s organizacemi občanské společnosti v Bruselu, během nichž měli zástupci občanské společnosti z jihovýchodní Asie a Evropy příležitost představit a projednat otázky týkající se ochrany a prosazování lidských práv v jihovýchodní Asii a EU. Při zahájení dialogu byli poté zástupci občanských společností z jihovýchodní Asie a EU vyzváni, aby předložili svá doporučení pro konkrétní aktivity a akce v oblasti ochrany lidských práv. Mezinárodní neziskové organizace jako Amnesty International²⁹ nebo Human Rights Watch³⁰ dlouhodobě pokazují na zhoršující se situaci v oblasti lidských práv v jihovýchodní Asii, především ze strany vlád států jihovýchodní Asie. V rámci dialogu diskutovali zástupci o široké škále aspektů dodržování lidských práv jako je svoboda projevu, názoru a informací, svoboda náboženského vyznání, otázky týkající se práv žen a dětí, soudnictví pro mladistvé, práva na státní příslušnost, obchodování s lidmi a o dopadech změn klimatu na lidská práva. Zástupci poté odsouhlasili další posílení spolupráce se zvláštním

²⁶ Více k situaci v Hongkongu viz Přehled SZBP EU 9/2019, s. 6-7. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

²⁷ Structured Dialogue meeting between HKSARG and the European Union explores way to deepen relations.

Eeas.europa.eu [online], 28/11/2019 [cit. 2019-12-16]. Dostupné z:

https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/71150/structured-dialogue-meeting-between-hksarg-and-european-union-explores-way-deepen-relations_en.

²⁸ Brunej, Filipíny, Indonésie, Kambodža, Laos, Malajsie, Myanmar, Singapur, Thajsko a Vietnam.

²⁹ Rights Today in Southeast Asia – 2018. Amnesty.org [online], prosinec 2018 [cit. 2019-12-17]. Dostupné z:

<https://www.amnesty.org/en/latest/research/2018/12/rights-today-2018-south-east-asia/>.

³⁰ Human Rights in Southeast Asia - Briefing Materials for the ASEAN-Australia Summit. Hrw.org [online],

březen 2018 [cit. 2019-12-17]. Dostupné z:

https://www.hrw.org/sites/default/files/supporting_resources/asean_australia0318.pdf.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

zaměřením na potírání nenávistných projevů a dezinformací při zachování svobody projevu, prosazování rovnosti žen a mužů, odstranění násilí páchaného na ženách a dívkách, ukončení dětské práce a boje proti obchodování s lidmi.³¹

³¹ The 3rd EU-ASEAN Human Rights Policy Dialogue. Eeas.europa.eu [online], 27/11/2019 [cit. 2019-12-17].
Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/71137/3rd-eu-asean-human-rights-policy-dialogue_en.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz